

Serviceeftersyn – Flere i Arbejde

Analysepapir 4 Ledighed blandt de 50-65-årige

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	4
2. Hovedkonklusioner	4
3. Bruttoledigheden	5
4. Udvikling i langtidsledigheden	6
5. Over fire års ledighed.....	6
6. Aktiveringsgrad.....	7

Resumé

I analysen beskrives ledighedsmønsteret for de 50-65-årige. Der fokuseres alene på forsikrede ledige – dvs. ledige, der er berettiget til at modtage dagpenge. Det primære formål med analyse er at se på, om en række særordninger for ældre påvirker ledighedsmønsteret.

Hovedresultatet i analysen er, at der er en markant overledighed blandt de 55-59-årige i forhold til de 50-54-årige. Dette kan skyldes, at ledige over 55 år har ret til at modtage dagpenge indtil de fylder 60 år selvom de dermed overskrider den maksimale dagpengerettighed på 4 år.

Desuden viser analysen, at langtidsledigheden er steget med knap 18 pct. for 55-59-årige fra 2001 til 2004. Samtidig er langtidsledigheden faldet markant med 27 pct. for de 50-54-årige, hvilket kan skyldes afskaffelsen af særreglen om forlængede dagpenge for gruppen. Udviklingen i langtidsledigheden for de 50-54-årige indikerer, at eksistensen af en særregel har stor betydning for udviklingen i ledigheden.

Herudover viser analysen, at en væsentlig lavere andel af 58-59-årige er i aktivering sammenlignet med de 50-57-årige. Dette skyldes, at den enkelte region kan beslutte at friholde forsikrede ledige mellem 58 og 59 år for aktivering. Samtidig er relativt få 60-65-årige i aktivering.

Analysen

1. Indledning

Formålet med denne analyse er at belyse ledigheds mønstret blandt de 50 til 65-årige. Der fokuseres alene på forsikrede ledige – dvs. ledige, der er berettiget til at modtage dagpenge. Der ses særligt på, om en række særordninger for ældre påvirker ledigheds mønstret.

2. Hovedkonklusioner

- Der er over dobbelt så mange bruttoledige (ledige plus aktiverede) blandt de 59-årige i forhold til de 54-årige. Dette kan skyldes, at ledige over 55 år har ret til at modtage dagpenge indtil de fylder 60 år selvom de dermed overskrider den maksimale dagpengerettighed på 4 år. Dette underbygges af, at en relativt stor andel af de 55-59-årige har over 4 års ledighed bag sig på opgørelsestidspunktet.
- Der sker et markant fald i antallet af bruttoledige fra 59 til 60 år, hvilket skyldes, at mange ledige overgår til efterløn, når de fylder 60 år.
- Bruttoledigheden falder efter de ledige fylder 60 år, hvilket kan forklares ved, at langtidsledige over 60 år tvinges på efterløn, hvis de har modtaget dagpenge i mere end 2½ år.
- Langtidsledigheden for forsikrede ledige er generelt steget med 3,4 pct. fra 2001 til 2004. For de 55-59-årige er langtidsledigheden steget kraftigt med knap 18 pct. Samtidig er langtidsledigheden faldet markant med 27 pct. for de 50-54-årige, hvilket kan skyldes afskaffelsen af særreglen om forlængede dagpenge for gruppen.
- En væsentlig lavere andel af 58-59-årige er i aktivering sammenlignet med de 50-57-årige. Dette skyldes, at den enkelte region kan beslutte at friholde forsikrede ledige mellem 58 og 59 år for aktivering.
- Relativt få 60-65-årige er i aktivering.

Samlet viser analysen, at de lidt ældres arbejdsmarkedsadfærd er påvirket af de mange særordninger for 55 til 65-årige. Samtidig ses et kraftigt fald i langtidsledigheden for de 50-54-årige efter særreglen om forlængede dagpenge blev afskaffet for denne gruppe, hvilket indikerer, at eksistensen af en særregel har stor betydning for udviklingen i ledigheden.

3. Bruttoledigheden

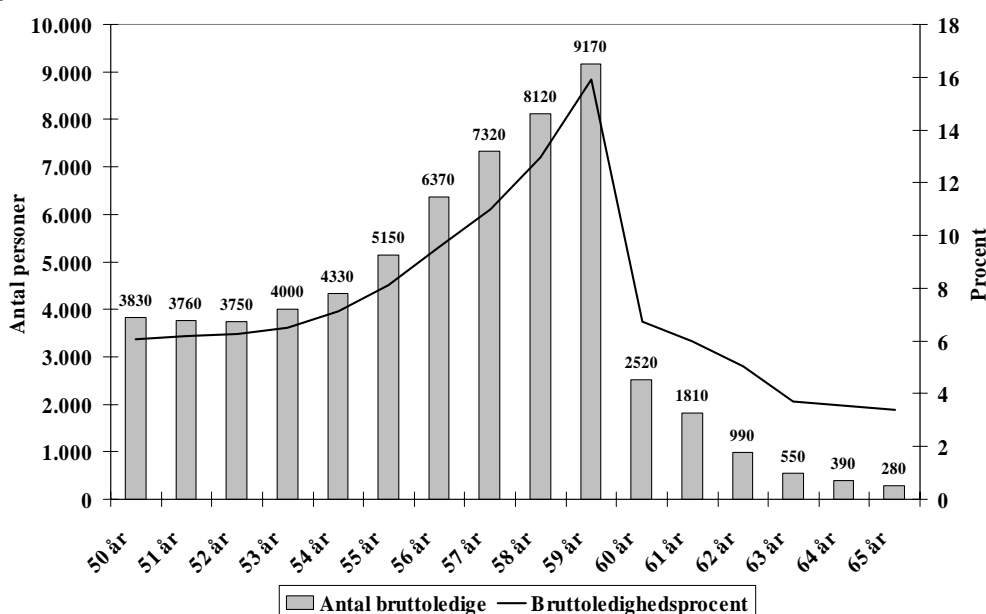
Figur 1 angiver antallet af bruttoledige i 2004 fordelt på aldersgrupper. Bruttoledigheden er opgjort som det samlede antal aktiverede og ledige. Bruttoledigheden indeholder dermed også aktiverede ledige i modsætning til den officielle registrerede ledighed fra Danmarks Statistik.

Af figur 1 fremgår det, at antallet af bruttoledige er stort set ens for de 50-55-årige. Fra 55 år og frem til de ledige fylder 60 år stiger bruttoledigheden kraftigt. Blandt de 54-årige er der omkring 4.300 ledige i 2004. Mens antallet af ledige, der er 59 år udgør omkring 9.200 personer. Dvs. i 2004 er der over dobbelt så mange ledige blandt de 59-årige i forhold til de 54-årige.

Den kraftige stigning i antallet af bruttoledige mellem 55 og 59 år kan skyldes, at ledige over 55 år har ret til at modtage dagpenge indtil de fylder 60 år selvom de dermed overskrider den maksimale dagpengerettighed på 4 år. En betingelse herfor er dog, at den ledige er berettiget til at modtage efterløn. Det kraftige fald i antallet af bruttoledige fra 59 til 60 år kan derfor forklares ved, at ledige overgår til efterløn når de fylder 60 år.

I årene efter de ledige fylder 60 år falder antallet af bruttoledige. En forklaring herpå kan være, at mange ledige over 60 år udnytter muligheden for at gå på efterløn. Dermed reduceres antallet af ledige over 60 år. Desuden har ledige over 60 år kun har ret til at modtage dagpenge i 2½ år mod de normale 4 år. Efter 2½ års ledighed skal de ledige overgå til efterløn, hvilket yderligere er med til at reducere antallet af ledige over 60 år.

Figur 1. Antallet af forsikrede bruttoledige samt ”bruttoledighedsprocenten” i 2004 fordelt på alder



Anm.: Beregningerne tager udgangspunkt i ledighedsberørte i uge 21 i 2004. Bruttoledighedsprocenten er udregnet som antallet af bruttoledige i forhold til arbejdsstyrken.

Kilde: Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriets analysedatasæt DREAM og egne beregninger

4. Udvikling i langtidsledigheden

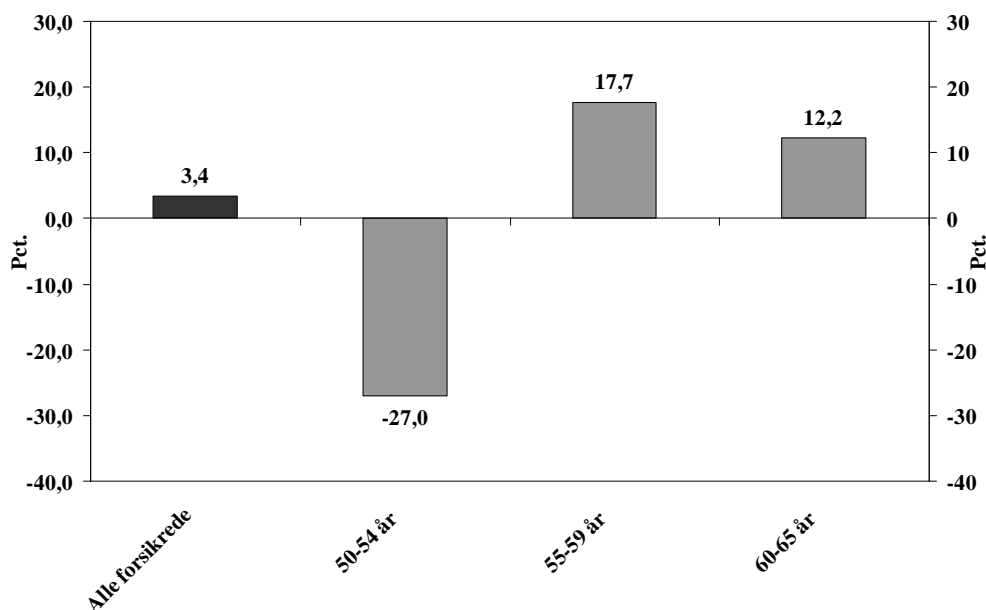
En langtidsledig kan defineres som en person, der har over et års ledighed, i form af enten passiv ledighed eller aktivering, bag sig på opgørelsestidspunktet.

Figur 2 viser udviklingen i langtidsledigheden fra 2001 til 2004 opdelt på aldersgrupper. For samtlige forsikrede er langtidsledigheden steget med 3,4 pct. fra 2001 til 2004, hvilket kan forklares ved nedgangen i de (internationale) økonomiske konjunkturer.

For de 50-54-årige ses et andet billede – her er langtidsledigheden faldet markant med 27 pct. For de 55-59-årige og de 60-65-årige er langtidsledigheden derimod steget med hhv. knap 18 pct. og godt 12 pct.

Det kraftige fald i langtidsledigheden for de 50-54-årige kan skyldes afskaffelsen af retten til forlængede dagpenge for gruppen i 1999. Afskaffelsen blev indkørt over 5 år, hvilket medfører, at særreglen var fuld ud afskaffet i 2004 for de 50-54-årige. Udviklingen i langtidsledigheden for de 50-54-årige indikerer, at eksistensen af en særregel har stor betydning for udviklingen i ledigheden.

Figur 2. Relativ ændring i langtidsledigheden fra 2001 til 2004 fordelt på alder



Anm.: Beregningerne tager udgangspunkt i ledighedsberørte i uge 21 i 2001 og 2004.

Kilde: Beskæftigelsesministeriets analysedatasæt DREAM og egne beregninger

5. Over fire års ledighed

Figur 3 angiver andelen af bruttoledige, der har over fire års ledighed bag sig på opgørelsestidspunktet.

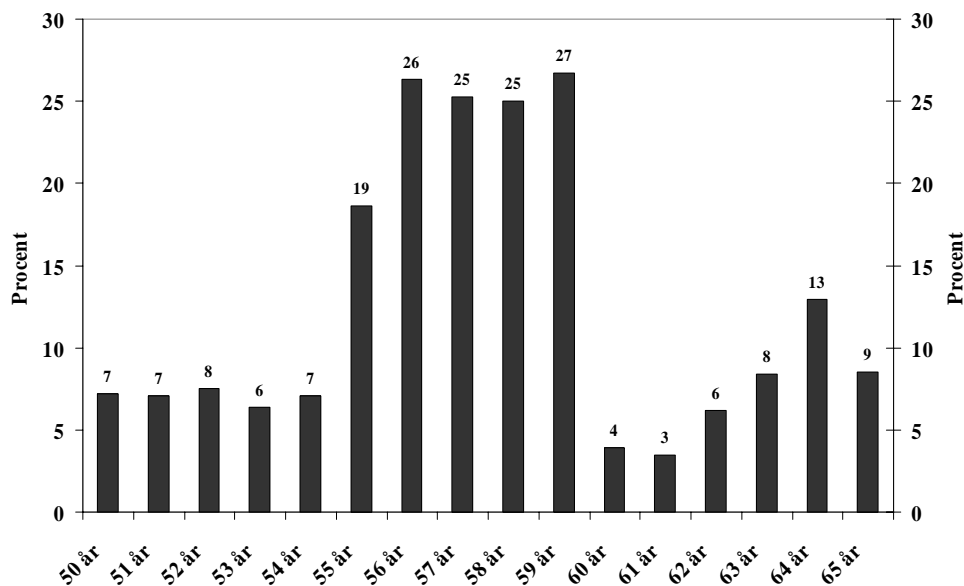
For de 50-54-årige har omkring 7 pct. af de ledige mere end 4 års ledighed bag sig. For de 55-59-årige stiger denne andel kraftigt. Omkring 1/4 af denne gruppe har mere end 4 års ledighed bag sig. Den kraftige stigning i andelen med meget lang ledighed bag sig for de

55-59-årige skyldes, at ledige over 55 år har ret til at modtage dagpenge indtil de fylder 60 år selvom de dermed overskrider den maksimale dagpengerettighed på 4 år. Det kraftige fald i andelen af ledige med over 4 års ledighed bag sig fra 59 til 60 år kan forklares ved, at de ledige overgår til efterløn når de fylder 60 år.

I årene efter de ledige fylder 60 år er det generelle billede, at andelen af ledige med over 4 års ledighed stiger. Samtidig falder antallet af bruttoledige kraftigt således, at det faktiske antal af ledige med over 4 års ledighed bag sig er lavere for de 65-årige end for de 60-årige.

Som det fremgår af figuren, kan der stadig være personer under 55 år, der har været længere end 4 år i dagpengesystemet selv om dagpengeperioden kun er 4 år. Det skyldes, at der i forbindelse med afkortningen af dagpengeperioden til 4 år var forskellige indfasningsordninger, som ledige stadig kan være omfattede af.

Figur 3. Andel af ledige i 2004, der har været ledige over 4 år fordelt på alder



Anm.: Beregningerne tager udgangspunkt i ledighedsberørte i uge 21 i 2004.

Kilde: Beskæftigelsesministeriets analysedatasæt DREAM og egne beregninger

6. Aktiveringsgrad

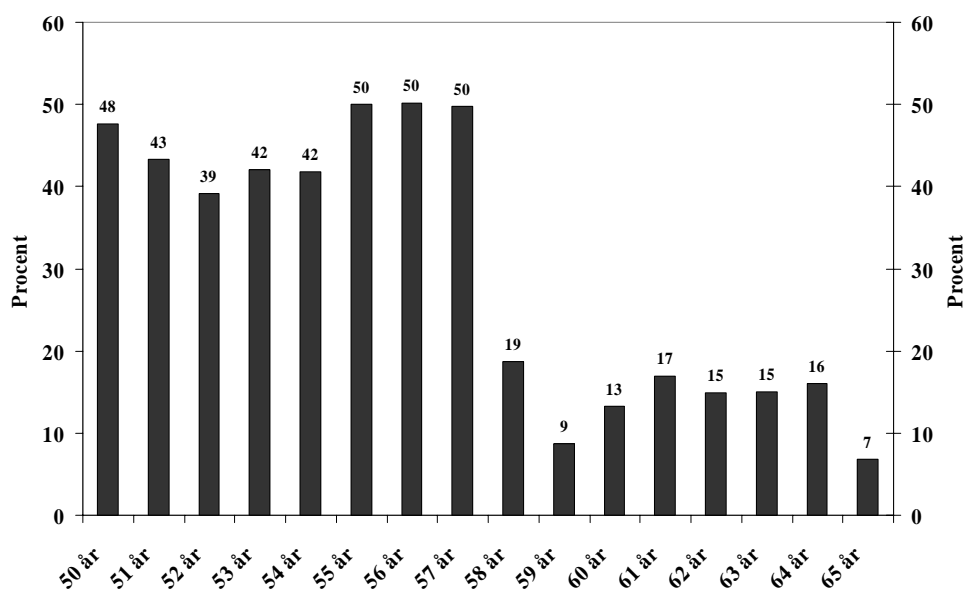
Figur 4 angiver, hvor stor en andel af de bruttoledige med over et års ledighed bag sig, der er i aktivering på opgørelsestidspunktet – den såkaldte aktiveringsgrad.

For de 50 til 57 år er aktiveringsgraden på opgørelsestidspunktet mellem 40 og 50 pct. Blandt de 58-årige er 19 pct. i aktivering, mens tilsvarende kun er gældende for 9 pct. af de 59-årige. For de 58 og 59-årige falder aktiveringsgraden således kraftigt. Dette skyldes, at den enkelte region kan vedtage at friholde forsikrede ledige mellem 58 og 59 år for aktivering. Effekten af denne mulighed ses tydeligt i figur 4.

For ledige mellem 60 og 64 år er aktiveringsgraden mellem 13 og 17 pct., mens kun 7 pct. af de 65-årige er i aktivering. Aktiveringsgraden for de 60-65-årige er lavere end forventet.

Dette skyldes, at forsikrede ledige mellem 60 og 65 år har ret og pligt til aktivering allerede efter ½ års ledighed, hvilket er tidligere end det generelle krav om aktivering efter 1 års ledighed.

Figur 4 Aktiveringsgrad i 2004 for ledige, der har mere end ét års ledighed bag sig fordelt på alder



Anm.: Beregningerne tager udgangspunkt i ledighedsberørte i uge 21 i 2004.

Kilde: Beskæftigelsesministeriets analysedatasæt DREAM og egne beregninger

Tidligere analyser

Nr. 1 Større jobskabelser og jobnedlæggelser i Danmark, 1980 - 2002

Nr. 2 Korttidsledigheden og afgang fra ledighed til beskæftigelse

Nr. 3 Overførselsindkomstmodtagere, langtidsledighed og marginalisering